

با نام و یاد خدا

سوالات درس به درس کتاب دین و زندگی کلاس دهم تجربی و ریاضی

تهیه شده توسط وبسایت [بتافایل](#)

سوالات درس اول ۱ دینی دهم با جواب (ریاضی و تجربی) :

۱- چرا اگر کسی یخچالی را با قیمت بالا تهیه کند و از آن به عنوان کمد استفاده کند یا خودروی گران قیمتی را در گوشه‌های از حیاط به گلخانه تبدیل کند، در عقل و خرد وی شک می‌کنیم؟

جواب: زیرا این وسایل با آن همه امکانات و هزینه، برای "هدف خاصی" ساخته شده‌اند و به کارگیری آنها در کارهای دیگر، هدر دادن و اتلاف سرمایه است.

۲- آیه قرآنی ۱۳۴، نساء "مَنْ كَانَ يَرْيِدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ" درباره چه موضوعی است؟
جواب: به میزانی که هدف انسان برتر و جامع تر باشد، هدفهای بیشتری را در درون خود جای میدهد و بر عکس.

۳- چرا در پسِ خلقت تک تک موجودات این جهان، "هدفی" وجود دارد؟ کدام آیات، به این موضوع اشاره دارند؟ بنویسید.

جواب: زیرا خالق آن‌ها خدایی "حکیم" است که هیچ کار بی‌هوده و عبث انجام نمی‌دهد. آیات ۳۸ و ۳۹ سوره دخان: "وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ *** مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ"

۴- به میزانی که هدف ما "برتر" و "جامع تر" باشد، چه نتیجه‌ای خواهد داشت؟
جواب: هدف‌های بیشتری را در درون خود جای می‌دهند.

۵- آیات ۳۸ و ۳۹ سوره دخان: "وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ / مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ" به خوبی، دلالت بر چه موضوعی دارند؟

جواب: دلالت بر این موضوع دارند که این جهان آفرینش، بی هدف نیست و هر موجودی بر اساس برنامه حساب شده‌ای به این جهان گام نهاده است و به سوی هدف "حکیمانه‌ای" در حرکت‌اند.

۶- چه چیزی باعث می‌شود انسان شایسته دریافت "لطف" و "رحمت" ویژه خداوند شود و به زندگی سعادت‌مندانه در دنیا و آخرت برسد؟

جواب: بندگی و عبادت خداوند

۷- تفاوت‌هایی که میان انسان و موجوداتی مانند حیوانات و گیاهان وجود دارد را بنویسید.

جواب: اولین تفاوت آن است که انسان خود باید هدف از خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد؛ در حالی که گیاهان به صورت "طبیعی" و حیوانات به صورت "غریزی" به سوی هدف خود حرکت می‌کنند. دوم آن که انسان دارای روحی‌های "بینهایت طلب" است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود، بلکه روز به روز افزون می‌گردد.

۸- کامل‌ترین تعبیر درباره "زندگی به خاطر خدا" تعبیر کیست؟ آن را بنویسید.

جواب: تعبیر خود "خداوند" است که در آیه ۱۶۲، انعام می‌فرماید: "قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ"

۹- منشأ اختلاف انسان ها در انتخاب هدف، چیست؟ توضیح دهید.

جواب: اندیشه و طرز تفکر انسان ها؛ زیرا هر کس با بینش و نگرش خاص خود به سراغ هدفی می‌رود. اگر کسی چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است، می‌کوشد به دیگران کمک کند.

۱۰- خداوند، آفرینش جن و انسان را به خاطر کدام هدف میداند و کدام آیه، بیانگر این مطلب است؟

جواب: عبادت و بندگی او - “وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ” ذاریات، ۵۶

۱۱- آیا فقط اهداف “اصلی” برای زندگی انسان مهم هستند؟ چرا؟

جواب: خیر، بلکه هر دوی اهداف “اصلی” و “فرعی” مهم و خوب اند و برای زندگی ما ضروری اند. مهم این است که هدف “فرعی” را به جای هدف “اصلی” قرار ندهیم و آن قدر به اهداف “فرعی” دل نبندیم که مانع رسیدن به هدف “اصلی” شود.

۱۲- در میان هدف های انسان؛ برترین، کامل ترین و ارزشمندترین هدف کدام است؟ توضیح دهید.

جواب: تقرب الهی؛ هر کس اندکی تأمل کند، میبیند که در درون خود در جست و جوی سرچشمه خوبی ها و زیبایی هاست و تا به آن نرسد، آرام و قرار ندارد. این سرچشمه، همان “خداوند” است که خالق همه کمالات و زیبایی هاست؛ او که خود “نامحدود” است و کمالات و خوبی هایش حد و اندازه ندارد. هر کمال و خوبی از او سرچشمه می‌گیرد و در جهان گسترده می‌شود.

۱۳- اگر روح انسان “بینهایت طلب” است و خوبی ها را به صورت بی پایان می‌خواهد، شایسته است که تنها چه کسی را به عنوان هدف نهایی خود انتخاب کند؟

جواب: خدا و بندگی او

۱۴- برای انتخاب صحیح هدف ها و دلبستن به آنها، باید چگونه به آنها رتبه دهیم؟ توضیح دهید.

جواب: باید ارزش هدف ها را مشخص کنیم و متناسب با ارزشی که دارند، به آنها رتبه دهیم. این چنین، هدف های زندگی به هدفهای “اصلی” و “فرعی” تقسیم می‌شوند. هدف ها و دلبستگی های پایان پذیر، مثل مال و ثروت، هدف های “فرعی” به شمار می‌آیند و هدف های پایان ناپذیر و همیشگی مانند خیرخواهی نسبت به دیگران، هدف “اصلی” محسوب می‌شوند.

۱۵- منظور از این که هدف اصلی انسان در زندگی باید عبادت و بندگی خداوند باشد، چیست؟

جواب: یعنی فقط انجام برخی اعمال عبادی نیست. درست است که نماز و روزه و ... عبادت اند و عبادات با ارزشی نیز هستند؛ اما بر اساس تعالیم دین اسلام، هر حرکت و عملی نیز که برای کسب رضایت خداوند و بر اساس معیارهای دینی صورت گیرد، “عبادت” است.

از خدمت به محرومان گرفته تا آشپزی در آشپزخانه از طلب علم و دانش گرفته تا خواندن سطری از کتاب، از سکوت و دم فرو بستن گرفته تا فریاد کشیدن، همه و همه اگر برای جلب رضای خدا باشد، “عبادت” محسوب می‌شود.

۱۶- یکی از تفاوت های اساسی انسان با موجوداتی مانند حیوانات و گیاهان “بینهایت طلبی” است، آن را

توضیح دهید.

جواب: آنکه انسان دارای روحیه ای “بینهایت طلب” است و عطش او در دستیابی به خواسته هایش نه تنها کم نمی شود، بلکه روز به روز افزون می گردد. او به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی پذیرد و تمام نمی شود. این انسان بی نهایت طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب است؛ هدف هایی که پایان نیابد و تمام نشود. در حالی که حیوانات و گیاهان هدف های “محدودی” دارند و هنگامی که به سر حدی از رشد و کمال می رسند، “متوقف” می شوند؛ چنان که گویی راهشان “پایان” یافته است.

۱۷- اگر هدف و مقصد زندگی ما “خدا” باشد، چه نتایجی خواهد داشت؟

جواب: در آن صورت خوشحالی ها و ناراحتی ها، شکست ها و پیروزی ها و بسیاری دیگر از مفاهیم کلیدی زندگی، تعریف جدید پیدا می کند. شکست، دور شدن از خدا و پیروزی، نزدیک شدن به خدا معنا می شود. در آن صورت، چیزی ما را خوشحال می کند که ما را به خدا برساند و چیزی ما را آزرده می کند که از خدا دور سازد.

۱۸- چرا می گوئیم: “انسان، مانند موجودات دیگر به سوی هدف حکیمانه ای در حرکت است و از این قاعده کلی جدا نیست؟”

جواب: زیرا قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است. هدفی که گام نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف به او داده شده است. البته در چگونگی رسیدن به هدف، میان انسان و موجوداتی همچون حیوانات و گیاهان، تفاوت هایی وجود دارد.

۱۹- برخی انسان ها به هدفی بالاتر از لذت های مادی و سرگرم شدن به آن نمی اندیشند. آن ها را بنویسید.

جواب: الف) اینان به تعبیر قرآن کریم، کسانی هستند که به حیات دنیوی راضی شده و به آن آرام گرفته اند.
ب) اینان مصداق همان کسانی اند که بهترین و با ارزش ترین دارایی و سرمایه خود را صرف کارهای کم ارزش می کنند.

۲۰- حق بودن آفرینش آسمانها و زمین به چه معناست؟

جواب: به معنای “هدفدار بودن” خلقت آنهاست.

۲۱- افراد زیرک و باهوش با انجام چه هدفی، به اصطلاح “با یک تیر چند نشان میزنند”؟ توضیح دهید.

جواب: با انتخاب “عبادت و بندگی خدا”؛ زیرا با این کار، هم از بهره های مادی زندگی استفاده درست می کنند و هم از آنجایی که تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیکتر می کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می سازند.

۲۲- دست یافتن به پاسخ کدام سؤال، مهم و حیاتی است؟ چرا؟

جواب: سؤال ما “انسان ها” برای چه آفریده شده ایم و “هدف” از زندگی ما در این جهان چیست؟ / زیرا این خطر وجود دارد که در صورت ندانستن هدف، زندگی خود را به اشتباه، صرف کارهایی بکنیم که برای آنها خلق نشده ایم و سرمایه ای را از دست دهیم که نه ارزش آن قابل مقایسه با یخچال و خودرو است و نه امکان به دست آوردن مجدد آن وجود دارد.

۲۳- عبادت و رضایت خداوند، به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی ماست، چه چیزی را می‌طلبد؟
جواب: همت بزرگ و اراده محکم می‌طلبد؛ همان طور که دست یابی به گوهرهای گرانقدر دریاها، پشتکاری شگرف می‌خواهد.

۲۴- هر کس با ...**بینش و نگرش...** خاص خود به سراغ هدفی می‌رود.

۲۵- برترین هدف اصلی ما آن هدفی است که ...**همه‌ی استعدادهای متنوع...** ما را در بر گیرد.

۲۶- انسان دارای روحیه

الف) بی‌نهایت طلب ب) خستگی‌ناپذیر ج) قابل رشد است.

جواب: الف) بی‌نهایت طلب

۲۷- اختلاف در هدف ها ریشه در

الف) خداشناسی انسان دارد.

ب) خودشناسی انسان دارد.

ج) نوع نگاه و اندیشه انسان دارد.

جواب: ج) نوع نگاه و اندیشه انسان دارد.

۲۸- با کدام معیار می‌توانیم با نگاهی درست هدف های خود را انتخاب کنیم؟

جواب: معیاری که بتوانیم به وسیله‌ی آن، هدف‌های همسو با میل بی‌نهایت طلب و استعدادهای متنوع انسان را مشخص کنیم. بدین وسیله، هدف‌های زندگی را به‌درستی برخواهیم گزید و عمر خود را برای رسیدن به آنها صرف خواهیم کرد.

۲۹- با توجه به تفاوت نگاه و اندیشه‌ی انسان‌ها، برای اینکه بتوانیم با نگاهی درست، هدف‌های خود را انتخاب کنیم، نیازمند ...**معیار و ملاک...** هستیم.

سوالات درس دوم ۲ دینی دهم :

۱- قرآن کریم، هدف خلقت انسان را چه چیزی بیان کرده است؟

جواب: عبودیت خداوند.

۲- خداوند متعال، از عاملی "بیرونی" خبر می‌دهد که خود را برتر از آدمیان می‌پندارد و سوگند یاد کرده که فرزندان آدم را فریب دهد و از رسیدن به بهشت باز دارد. نام این مانع رشد انسان، چیست؟

جواب: شیطان

۳- اولین گام برای حرکت انسان در مسیر عبودیت خداوند، چیست و به چه معناست؟

جواب: اولین گام برای حرکت انسان در این مسیر، "شناخت انسان" است؛ یعنی شناخت "سرمایه‌ها"، "توانایی‌ها" و "استعدادهای او" و همچنین "شناخت موانع حرکت انسان" در مسیر عبودیت است.

۴- خدای متعال، به ما یادآوری می‌کند که عاملی "درونی"، انسانها را برای رسیدن به لذت‌های زودگذر دنیایی، به "گناه" دعوت می‌کند و از پیروی از "عقل" و "وجدان" باز می‌دارد. میل سرکشی که در درون انسان طغیان می‌کند و وی را به گناه فرا می‌خواند. نام این مانع رشد انسان، چیست؟

جواب: نفسِ اماره؛ یعنی فرمان دهنده به بدی‌ها

۵- خداوند، چگونه انسان را گرامی داشته و به او کرامت بخشیده و بر بسیاری از مخلوقات "برتری" داده است؟

جواب: با دادن نعمت‌های "مادی" و "معنوی" به او.

۶- موانع رسیدن انسان به هدف کدام‌اند؟ نام ببرید.

جواب: ۱- عامل درونی: (نفس اماره)

۲- عامل بیرونی: (شیطان)

۷- خداوند متعال برای اینکه انسان بتواند در مسیر رشد و کمال خود حرکت کند و به هدف خلقت دست یابد، چه چیزهایی را در اختیارش قرار داده است؟ توضیح دهید.

جواب: "سرمایه‌هایی" در اختیارش قرار داده است؛ شناخت انسان و سرمایه‌هایش، در گام نخست و بهره‌گیری از آنها در گام بعد، عامل بسیار مهمی برای حرکت به سوی هدف است.

۸- چرا هدف و مسیر انسان باید "متفاوت" از حیوانات و گیاهان باشد؟

جواب: زیرا انسان سرمایه‌های عظیم و ارزشمندی همچون "عقل"، "وجدان" و "راهنمایان الهی" دارد؛ سرمایه‌هایی که حیوانات و گیاهان آن را ندارند. از آنجا که ما، بیش از حیوانات سرمایه و استعداد داریم، قطعاً هدف و مسیر ما نیز باید "متفاوت" از آنها باشد. پس، هدف ما نیز باید به وسعت سرمایه‌هایمان باشد.

۹- “پروردگار، به ما نیرویی عنایت کرده تا با آن بیندیشیم و مسیر درست زندگی را از راه های غلط، و خوب را از بد، تشخیص دهیم. حقایق را دریابیم و از جهل و نادانی دور شویم. درست را از نادرست و حق را از باطل تشخیص دهیم.” نام این توانایی چیست؟

جواب: قدرت تفکر و اندیشه

۱۰- علاوه بر سرمایه های بزرگ، چرا خداوند، پیامبران و پیشوایان پاک و دلسوزی را همراه با کتابِ راهنما برای ما فرستاد؟

جواب: تا راه سعادت را به ما نشان دهند و در پیمودن راه حق به ما کمک کنند.

۱۱- “خداوند، ما را صاحب اراده و اختیار آفریده و مسئول سرنوشت خویش قرار داد. سپس راه رستگاری و راه شقاوت را به ما نشان داد تا خود راه رستگاری را برگزینیم و از شقاوت دوری کنیم.” نام این سرمایه انسان را نام برده و آیه مربوط به آن را بنویسید.

جواب: قدرت انتخاب و تصمیم گیری؛ آیه انسان، ۳: “إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا”

۱۲- چرا خداوند متعال، شناخت خیر و نیکی و گرایش به آن و شناخت بدی و زشتی و بیزاری از آن را در ما قرار داد؟

جواب: تا به خیر و نیکی رو آوریم و از گناه و زشتی بپرهیزیم. از این روست که همه ما فضائی چون صداقت، عزت نفس و عدالت را دوست داریم و از دورویی، حقارت نفس، ریا و ظلم بیزاریم. آیات ۷ و ۸ سوره شمس: “وَنَفْسٍ وَمَاوَاهَا فَالْهَمُّهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا” اشاره به این موضوع دارد.

۱۳- کدام عامل، سبب می شود که انسان در مقابل گناه و زشتی واکنش نشان دهد و آنگاه که به گناه آلوده شد، خود را سرزنش و ملامت کند و در اندیشه جبران آن برآید؟

جواب: گرایش انسان به نیکیها و زیبایی ها؛ قرآن کریم، عامل درونی این حالت را “نفسِ لوامه” یعنی “نفسِ سرزنشگر” نامیده و به آن سوگند خورده است.

۱۴- چرا انسان مسئول سرنوشت خود است؟

جواب: زیرا خداوند، انسان را صاحب اراده و اختیار آفریده است.

۱۵- هدف و مسیر حرکت هر کس با چه چیزهایی هماهنگی دارد؟ توضیح دهید.

جواب: با “توانایی ها” و “سرمایه هایش” هماهنگی دارد. یعنی اگر کسی سرمایه ای اندک داشته باشد، به قرار دهد و به کارهای بزرگتری رو آورد.

۱۶- شیطان، معمولاً از کدام راه ها ما را فریب می دهد؟ بنویسید.

جواب: ۱- غافل کردن از خدا و یاد او.

۲- زیبا و لذت بخش نشان دادن گناه.

۳- سرگرم کردن به آرزوهای سراب گونه دنیایی.

۴- ایجاد کینه و دشمنی میان مردم.

۱۷- اگر هدف از خلقت ما خوردن، خوابیدن و خوش بودن در این دنیای چند روزه بود، آیا به سرمایه هایی

همچون عقل، وجدان و پیامبران نیاز داشتیم؟

جواب: عقلی که با دور اندیشی، ما را از خوشی های زودگذر منع می کند و وجدانی که با محکمه هایش، ما را از راحت طلبی باز می دارد. اگر بنا بر خوردن و خوابیدن باشد، حیوانات از ما خوش تر زندگی می کنند! چون نه عقل دارند که مانع آنان باشد و نه وجدانی که گاه و بیگاه آنان را سرزنش کند.

۱۸- سرمایه های وجودی انسان را فقط نام ببرید. (چهار مورد)

جواب: ۱- قدرت تفکر و اندیشه

۲- قدرت انتخاب و تصمیم گیری

۳- گرایش به خیر و نیکی و بیزاری از بدی و زشتی

۴- وجدان اخلاقی (نفسِ لوامه)

۱۹- خدای متعال، علاوه بر اینکه عوامل رشد و کمال را به ما نشان داده، عوامل سقوط و گناه و دور ماندن از هدف را نیز به ما معرفی کرده است.

جواب: درست ☒

۲۰- از کجا پی میبریم که خداوند متعال برای انسان در نظام هستی جایگاه ویژه ای قائل شده است؟

جواب: زیرا آنچه در آسمان ها و زمین است، برای انسان آفریده و توانایی بهره مندی از آنها را در وجود او قرار داده است.

۲۱- طبق فرمایش امام علی (ع)، دشمن ترین دشمن انسان، کدام است؟

جواب: همان نفسی که در درون انسان است. (یعنی؛ نفس اماره یا فرمان دهنده به بدی ها)

۲۲- چه چیزی ، سودمندترین دانش ها شمرده شده است؟

جواب: خودشناسی

۲۳- شیطان، در روز "قیامت" که فرصتی برای توبه باقی نمانده است، به "أهل جهنم" چه می گوید؟

جواب: خداوند به شما وعده حق داد؛ اما من به شما وعده ای دادم و خلاف آن عمل کردم. البته من بر شما تسلطی نداشتم؛ فقط شما را به گناه دعوت کردم. این خودتان بودید که دعوت مرا پذیرفتید. امروز خود را سرزنش کنید، نه مرا. نه من می توانم به شما کمکی کنم و نه شما می توانید مرا نجات دهید.

۲۴- رشد و کمال انسان و در نتیجه "رستگاری" او جز با چه چیزی میسر نمی شود؟

جواب: جز با گام برداشتن به سوی هدف عبودیت خداوند، میسر نمی شود.

۲۵- آیا وجود شیطان، مانع اختیار و اراده ما در تصمیمگیری ها می شود؟ چرا؟

جواب: خیر، زیرا کار او فقط وسوسه کردن و فریب دادن و جز این کار، راه نفوذ دیگری در ما ندارد. این خود ما هستیم که به او اجازه وسوسه می دهیم و یا راه فریب را بر او می بندیم.

۲۶- چرا خداوند، شیطان را از درگاه خود راند و برای همیشه طرد کرد؟

جواب: چون فرمان خدا را برای سجده بر انسان اطاعت نکرد.

۲۷- جامع ترین و اصلی ترین هدف زندگی انسان، خودشناسی است.

جواب: نا درست ✗

۲۸- خودشناسی سودمندترین دانش ها شمرده شده است.

جواب: درست ✓

۲۹- خداوند آنچه در آسمان ها و زمین است، برای انسان آفریده است.

جواب: درست ✓

۳۰- خداوند، ما را صاحب اراده و اختیار نیافرید و مسئول سرنوشت خویش قرار نداد.

جواب: نا درست ✗

۳۱- خداوند سرشت ما را با خود آشنا کرد و گرایش به خود را در وجود ما قرار داد.

جواب: درست ✓

۳۲- هدف و مسیر حرکت هر کس با توانایی ها و سرمایه هایش هماهنگی ندارد.

جواب: نا درست ✗

۳۳- گاهی ...**غفلت ها...** سبب دوری ما از خداوند و فراموشی یاد او می شود.

۳۴- خدای متعال، ...**شناخت خیر و نیکی...** و گرایش به آن و ...**شناخت بدی و زشتی...** و بیزاری از آن را در وجود ما قرار داد.

۳۵- قرآن کریم نفس لواحه را ...**نفس سرزنشگر...**، نامیده و به آن سوگند خورده است.

۳۶- انسان سرمایه های عظیم و ارزشمندی هم چون ...**عقل، وجدان راهنمایان الهی...** دارد.